

Nro. 47.

A' FELS. CSASZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Junius 11-ik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

A' mi Felséges Császáruink és Királyunk, a' ki
e' folyó Mindszent havának első napján Laxen-
burgból, Cseh Országban fekvő Gitschini uradal-
mába utazott vala, azon hólnap harmadikán, a'
Fels. Austriai Háznak, és az ide való Publikum-
nak, sőt minden hív alattavalóinak tellyes örö-
mökre szerentséssen, és friss állapotban oda ér-
kezett. Első éjjel *Budwitzban*, második éjjel
Collinban hált kő Csász. Kir. Felsége.

Nagy méltóságú ifjabb Gróf *Nádasdy Mihály*
Úr Eö Nagyságát, Fogaras Földjének örökös
urát, Tek. Komárom Vármegyének örökös Fő
Ispánját, Cs. Kir. Kamarás Urat, és a' Fels. Ki-
rályi Udvari Magyar Cancellariának Referendár

riusát, több esztendőig való megkülönböztetett szolgálatjára való tekintetből, minden szokott taksa fizetés nélkül, Cs. Kir. titkos Tanácsosi rangra méltóztatott Fels. Urunk emelni. —

Tekint. törvényesen egyesült Gömör és Kis Hont Vármegyéknek, mellyek néhai Tóth-Prónai *Báró Prónay Gábor* Cs. Kir. titkos Tanácsos Urnak halála után csak nem két esztendei özvegy-ségben éltek vala, Administratorává, Méltós. Vasáros-Naményi *Báró Eötvös Ignácz* Csász. Kir. titkos Tanácsos Urat, kedves Magyar Hazánk leg féltőbb kintsének a' Sz. Koronának egyik ör-zőjét Administratorává tenni méltóztatott Eöfel-sége, a' ki a' múlt Sz. György Havának 28-ik nap-ján iktattatott bé azon méltóságos hivataljába, számos úri Rendeknek és Karoknak jelenléteben

Prussia Birodalom.

A' föld népének közönséges felkeléséről kiadott Kir. Rendeléseknek további folytatása.

12.) Minden Armádia és Corpusok Kommen-dánsainak jussok van azoknak a' felkelő Kerületeknek kiállításokra, és annyi embereknek magokhoz való hívásokra, a' mennyit szükségesnek lenni ítélnék. Hasoulóképen minden felkelő nép Kormányozóinak, és Kerületbéli Előjáróknak; mindazáltal a' két utolsóbbak csak azokban a' Kerületekben, a' mellyeknek Előjáróivá tétettek. Ezeken a' személyeken kívül halálos büntetés alatt senkinek sem leszen szabad a' közönséges felkelő népet kiállítani, vagy azokat csak szóval is az észve gyűllésre ingerelni.

A' közönséges felkelő földnépének Kerületeiről, védelmező deputatidíjairól, 's azoknak foglalatosságokról.

13.) A' felkelő földnépének, részenként, vagy egészen leendő könnyű kiállítására nézve az egész ország kerületekre osztattassék fel.

14.) Ezeket a' kerületeket all kerületekre kell felosztani, mellyeknek számokat és határokat a' tartományokbeli Kormányozók határozzák meg.

15.) Egy all kerület 5 — 600 felkelő emberből áll. Hogyha szükséges leszen, több allkerületbeli embereket is öszve lehet kaptsolni; mindazáltal sok emberrel bänni alkalmatlan és nehéz dolog.

16.) A' katona kormányozók természetes előjárói a' felkelő földnépnek az ő tartományaikban.

17.) Ők nevezik ki a' polgári kormányozókkal egyetértőleg a' felkelő Kerületekben, vagy all-kerületekben a' felkelő földnépének előjáróit, vagy tisztjeit.

18.) A' jelenvaló rendelkezésnek ki hirdetése után minden helység és falubéli közönségeket a' kerületekbe kell gyűjteni. A' fekvő jószágoknak birtokosi magok között válasszanak ki olly férfiakat, a' kik az all-kerületeknek deputatusaiból álljanak. Minden all-kerületnek személyét egy deputatus viseli.

19.) Ezek a' ki választott személyek védelmező deputatiónak neveztetnek, és vagy a' Kerületbeli előjáróhoz közel laknak, vagy leg alább azoknak meghívásokra egy pillantatlanban megjeleni kötelesek lesznek.

20.) A' 2000 léleknél többől álló városokban a' polgármesterek igazgáttják a' védelmező deputatiót.

21.) Ezek a' védelmező deputációk fognak tanácskozni, és jól megfontolni a' dolgot értőkkel, hogy és mennyi ideig lehessen az ő kerületeiket óltalmazni, 's akkor osztán fognak arra való rendeléseket tenni, bátor távol legyen is még attól az ellenség.

22.) A' mező városokról példának okáért meg kell jegyezni, hogy az erdőkön kívül, a' mellyekben az által marsirozást külömbkülömbféle módon, úgymint az útaknak fákkal való bévágása vagy elrekesztése, sántzok, töltések, les helyek, 's több e'félék által meg lehet akadályoztatni, a' sok álló vizek, tavak és mocsáros helyek is hasznos eszközök a' végre. A' felkelő földnépe köteles és mindenkor kész legyen ezeknek eszközlésére.

23.) A' védelmező deputációk jegyezzék fel a' közönséges felkelésre (insurrectióra) alkalmazatos ifjakat és embereket, a' 15 esztendőstől fogva a' 60 esztendősig, és csak a' hibás embereket, gyermekeket, és véneket vegyék ki az alól. Még a' kerületeikben találtató lovakat is írják fel.

A' felkelő földnépének büntetéséről.

24.) Továbbá a' védelmező deputációk határozzák meg azt a' büntetést, a' melly alá a'rtvetni kell, a' ki maga kötelességéről elfelejtkezvén valamelly gromba vétékbe esik. Mellyre nézve következendő hadi törvényeket kell a' közönségeknek eleikbe terjeszteni, 's azokat azokra megesküdtetni.

25.) Minden meg támadás, tolvajság, és más vagyonának elpusztítása, a' barátságos földön, a' Komandirozó Generálnak és hadi Kormányo-

zónak parantsolatja nélkül; minden közönséges adó, úri szolgálat, az előjáróknak tartozó engedelmesség ellen való feltámadás megbotsátathatatlanul meg fog büntettetni. Hasonlóképen minden fellázasztás és pártütés.

26.) A' haza való szökés, a' felkelésre való parantsolatnak nem engedelmeskedés, a' tisztekkel való ellenkezés gyalázatos büntetést vonnak magok után; mint p. o. az egyházból való kirekesztést, a' kerületbéli hivataloktól, és jószágok bírásától való megfosztatást, a' nemzeti kárának viselését s. a. t. Sőt még több 's nehezebb büntetések alá is, a' mint t. i. a' környülállások kívánni fogják, rekeszthetik az ily embereket a' védelmező deputatiók.

27.) A' félénk, és az olly felkelő emberek, a' kik állóhelyeket minden szükség nélkül elhagyák, fosztassanak meg fegyverektől, szokott adajok, úri szolgálatjuk dupláztassék, sőt meg is botoztassanak. A' ki rabszolgához illő indulatot mutat, rab módjára büntetessék meg.

28.) Minden papok eránt olly bizodalommal viseltetek, hogy ezen rendelkezések tzeljät, és hasznát a' népnek többször meg magyarázzák, szívekbe bényomják, és hogy az ő papi gondviselésekre bízott közönségeket minden nyomorúságaikban, viszontagságaikban, és veszedelmekben szemek előtt tartják, 's azokat el nem hagyják.

A' felkelő földnépről való gondviselésről.

29.) A' ki a' felkelő föld népe közzül az ellenség előtt sebbe esik, az a' leg közelebb való ispotályban az Ország költségén fog gyógyíttatni és tápláltatni. A' ki közzülök rabságra esik

és keményebben tartatik az ellenségtől, mint szoktak a' reguláris katonák tartatni, a' tromfot tromfal fogom vissza üttetni, az az, én is úgy házatok az ellenségnek fogságba esett embereivel. Ezt a' tizikkeltyt Frantzia nyelvre is által kell tenni, és mindenütt, a' hol a' föld népe felkél, kiszegesztetni.

30.) A' megtsonkítottaknak reménységek lehet a' közönséges szolgálatokra, és az invalidusoknak penziójokra: azokra az özvegyekre és árvákra, a' kiknek férjek és atyok a' betsület ágyán meghalnak; szinte oíly gondviselés fog lenni, mint a' reguláris katonáknak özvegyeikre és árváikra.

A' felkelő föld népek felszerkentésekről, és megjutalmaztatásokról.

31.) Azok a' felkelő földnépe között valók, a' kik vitézi tetteik által magokat megkülömböztetik, hasonló jutalmakat és tiszttségeket fognak nyerni, mint az álló hadi seregeknél. — (Folytatását másszor.)

A' Tszatázó mezőről.

A' Oseh Országi és Sziléziai határokról olyan hír érkezett hozzánk, hogy ezen folyó Sz. Iván havának 4-ik napján a' két hadakozó Hatalmasságok fegyver szűnésre léptek, és a' békesség eszközlése végett meghatalmazott követek választattak volna ki, úgymint a' *Frantzia Császár részéről*: a' Vicencai hertzeg (Mar-sal Calincourt) Fő Lovászmester, Osztályos Generális, Szenátor, és a' betsület legiójának nagy kereszties vitéze; az *Orosz Császár részéről*: Generál-Lajtinant Gr. *Schuwatoff* a' Császár Adju-tánsa, és a' Sz. Wladimir Rendjének nagy ke-

resztes vitéze; a' Prussziai Király részéről pedig: Generál Lajtnant Kleist a' Prussziai Kir. veres sas vitézi Rendnek nagy keresztos tagja.

Minekutánna ezek az itt említett meg hatalmazott követek, e' folyó Sz. Iván havának első napján *Gobersdorfban* a' magok hitelező leveleiket egymással feltserélték, és 36 óráig való fegyver szünetnek neveiket aláírták, 's ezen végre a' két ármádiának külső vígyázók között fekvő *Plaswitz* nevű helységben öszve gyűltek, 's abban mind a' két részről megegyeztek volna, hogy a' békekészes alkudözás ideje alatt minden ellenségeskedések megszűnnyenek; következendő tzig. kelyeket határoztak meg:

1.) A' jelenvaló fegyverszűnésnek kihirdetése után minden ponton szűnnyenek meg az ellenségeskedések. — 2.) Ez a' fegyverszűnés a' jövő Julius 8-ik napjáig tartson, 's annak eltelése után, a' felmondásig még hat napig. — 3.) Ahoz képest, a' felmondás után csak hat nappal kezdődhetnek el az ellenségeskedések a' két ármádiának fő hadi szállásain. — 4.) A' két hadaközó hadi seregek közti való demarcationalis línea következendő módon határozott meg:

a) *Szileziában* a' Frantzia ármádiának líneája a' Cseh Országi 's Sziléziai határokon kezdődik és *Seiferschaun*, ó *Kemnützen*, azon kis folyóvíz' bal részén, melly *Barthelsdorftól* nem messze a' *Bober* vizébe omlik; onnan ennek a' folyóvíznek mentében *Lahnig*, onnan leg rövidebb líneán *Neukirchig*, 's onnan ezen folyóvíz mellett az *Ódera* vizéig terjed ki. Ebben a' líneában lévő városok, úgymint: *Parchwitz*, *Liegnitz*, *Goldberg*, és *Lahn* azoknak külső városai.

ikkal egyetemben, a' Fr. ármádia által fognak el foglaltatni.

b) Az egyesült, az az, az Orosz Császári, és Prussziai Királyi Armádáknak demarcationalis líneájok hasonlóképen a' Cseh Országi határon kezdődik, és Dittersbachon, Pfaffesdorfon, és Landshuton által a' Bober folyóvíz mellett Rudelsdorfig terjed ki, onnan Balkenhaynon, Strigaun által a' Striegau folyóvíz mentében Canthig fut, 's onnan Bethlernen, Oltaschinon, és Althofon keresztül az Odera vizéig megyen ki. — Az egyesült ármádiák *Landshut, Rudelsdorf, Balkenhayn, Striegau, és Canth* városokat, azoknak külső városaikkal együtt elfoglalhatták.

c) A' Frantzia, 's egyesült ármádák demarcationalis líneái közt fekvő egész vidék egy részhez sem tartozik, következésképen sem az egyik, sem a' másik ármáda, sőt még a' felkelő föld népe sem foglalhattya azt el; ez a' rendelés *Boroszló* városát is illeti. (Demarcationalis líneának neveztetik az olly línea közt fekvő föld, mellynek határán túl sem az egyik sem a' másik ármádának menni nem lehet).

d) A' Katzbach nevű víznek az Oderbe való befolyásától következik a' demarcationalis línea az Oder folyóvíz mentében a' Szakszoniai határig, 's onnan a' Szakszoniai és Prussziai határok mellett az Albis vizébe ütközik, mivel *Mahlrosétól* nem messze az Oderától eltávozik, és a' Prussziai határ mellett megyen, úgy hogy egész Szakszonია, a' Dessau-i hertzegegség és az ezekkel határos Rénuși szövetséghez tartozó kis Statusok a' Frantzia Ármádhöz 's ennek szövetségeseihez, egész Prusszia pedig az egyesült ármádiá.

hoz tartoznak. A' Szakszoniában bézárt Pruszszus vidékeket úgy kell nézni, mint neutrális tartományokat, és azok sem az egyik, sem a' másik hadi seregektől el nem foglalathatnak.

e) Az Albis folyóvíz annak torkolatjáig zárja bé a' hadakozó ármádák közt való demarcationalis líneát, az alább megnevezendő pontokat kivévén. — A' Frantzia ármádia azokat a' szigeteket, és mind azt, a' mi a' 32-ik katona osztálynak birtokában van Junius 8-ik napján, megtartja.

f) Hogyha Hamburg városa ostrom alatt van, avval akként kell bánni, mint bánnak más ostrom alatt lévő városokkal. Mind azok a' jelen való fegyverszűnésnek tizkelyei, a' mellyek ezeket irányozzák, Hamburg városára is fordíthatók.

g) A' hadakozó ármádák külső vigyázóinak líneája, a' mint Junius 8-ik napján éjfélkor lenni fog, leszen a' 32-ik katona osztály seregnek demarcationalis líneája, fenn tartván azokat a' rendeléseket, a' mellyeket a' Comendánsok szükségeknek lenni ítélnek. Ezeket a' rendeléseket, a' két ármádia Generál Stabjától való tiszteknek költsönös meg egyezésekből a' reciprocitásnak (visszonozásnak) leg szorosabb törvényei szerint kell intézni.

5.) A' *Dantziki*, *Modlíni*, *Zamosci*, *Stettini*, és *Küstrini* erősségbe, minden harmad napban elegendő eleséget küldjenek a' blokkoló (az azokat zárva tartó) seregeknek Kommandósai, a' várakban lévő katona őrizetnek számához képest. — Mellyre nézve minden várbeli Comendánsnak egy Commissariusus leszen a' várat vagy

erősséget zárva tartó hadi népeket Commendánsánál, a' ki arra fog vigyázni; hogy az alku szerint meghatározott eleségek szorossan kiszolgáltatassanak. — 6.) Minden erősségnek, a' fegyverszűnés ideje alatt, a' maga kerületjén kívül, egy Frantzia mértföld legyen a' kerülete. Ez a' kerület pedig neutrális legyen, az az, sem az erősségben lévő katona őrizethez, sem az azt zárva tartó sereghez nem fog tartozni; következésképen, a' Magdeburgi erősségnek határa az Aibis folyóvíznek jobb partján egy Fr. mértföldre terjed ki. — 7.) Minden ostromlás alatt lévő erősségbe egy Fr. hadi tiszt küldetessék, és az azokban lévő Commendánsok tudósítassanak mind a' jelenvaló fegyverszűnésről, mind az erősségben lévő katona őrizetnek táplálásokról. Az illy Fr. tiszteket oda és ide való menetelkekben mindenkor egy Orosz vagy Prusszus tiszt kísérheti. — 8.) Mind a' két részről kinevezett Commissariusok fogják az adandó életnek árát meghatározni, 's azt minden hólnap végén, a' fegyverszűnésnek megtartására vigyázó Commissariusal együtt az Ármáda Kintstartójánál kifizettetni. — 9.) Mind a' két részről, a' Generál Stab. tól hadi tisztek neveztessenek ki, a' kik a' demarcationalis lineát azokon a' pontokon rendbe szedjék, a' mellyek a' víz folyások által meg nem határozottak, és a' mellyek valamelly késedelmet okozhatnának. — 10.) A' hadi seregeknek mozdúlásaik akként fognak reguláztatni, hogy mindenik Ármádia Majus 31-ik napján a' maga lineájában állhasson, hogy az egyesült Ármádának azon csoportjai vagy részei, mellyek az Aibis folyóvízen túl Szakszoniába vannak, térjenek vissza Prusz-

szíába. — 11.) Küldetessenek a' Frantzia és egyesült ármádiáktól olly tiszték, a' kik minden ponton a' fegyverszűnés kihirdetése által az ellenségkedést megszüntessék. Ezeket a' tisztéket mind a' két részről lévő fő Komendánsok szükséges hatalommal ruházzák fel. — 12.) Mind a' két részről két Generálisok fognak Commissariusoknak neveztetni, a' kik a' jelenvaló fegyverszűnés bétellyesítésére vigyázzanak, a' kik új Marchiában a' neutralitás lineájában tartózkodjanak a' végre, hogy ha valamely villongások támadnának, azokat elintézhessék. — Ezeknek a' Commissariusoknak 24 óra elforgása alatt oda kell menni, hogy azokat a' tisztéket, és parancsolatokat elküldhessék, a' kiket a' jelenvaló fegyverszűnés ereje szerént szükség leszen elküldeni. — *Igy esett és végeztetett el 12 tikkhelyekben, és a' fent nevezett napon, 's hólnapban, két párban kikészítetett.* — Aláírtak: Caulincourt Vicenzai hertzeg, Gróf Schuvaloff, és Kleist.

Hadi Történetek.

Azokról a' véres ütközetekről, mellyek a' Frantzia és egyesült Orosz 's Prusszus ármádiák közt a' múlt Pünköst Havának 19, 20, 21 és 22-ik napjain Felső Luzatziában estek vala, következő hivatal szerént való tudósítás adatott ki a' Frantzia Monitörnek 30-ik Májusi darabjában.

A' Lützeni verekedésben való veszteséget az Orosz Császár és a' Prussziai Király azoknak a' hibáknak tulajdoníttyák, a' mellyeket az ő Generálisaik a' verekedő hadi népnek igazgatásában tettek, kiváltképen pedig azoknak a' nehézségeknek, mellyek 150 — 180 ezer emberből álló ármádiának megtámadó mozdúlásaival öszve köt-

rette vannak. Arra való nézve arra határozták meg magokat, hogy a' hét esztendőnek históriájában nevezetessé lett *Bautzeni* és *Hochkircheni* tábor helyeket foglalják el, és azokat a' segítő seregeket, mellyeket a' *Vistula* folyóvíz környékéről, és több hátok megett lévő pontokról vártanak vala, ott gyűjtsék össze; ennekfelette, hogy azon tábor helyeket minden lehető eszközök által megerősítsék, 's ott ismét meg ütközzenek, mellyek, a' mint ők reményelték vala, az ő haszaokra fognának fordulni. (*Bautzen* vagy *Budissin* felső Lusatziának fő városa arról lett a' hét esztendei háborúban nevezetessé, hogy 1757-ik esztendőben azt a' Prusszus hadi nép el foglalta; hogy, annak várában egynéhány százat közzülök az Ausriai seregek hadi fogságra ejtetek, 's az azután következett esztendőben most a' Prusszusok, majd az Ausriakusok voltak annak birtokában. — *Hochkirchen* pedig az által, hogy 1758-ik esztendőben, October 14-ik napján Ausriai Feldmarsal Gróf *Daun* ottan a' Prussziái armádiát nagyon megverte, 's azon győzedelmet vett).

A' 11-ik Frantzia Corpusnak komandirozó vezérje a' Tarenti Hertzeg (*Marsal Macdonald*) Majus 15-ik napján *Bischofsverdá*ból kiindulván, azon nap estéjen egy ágyúlövés messzeségre állott *Bautzentől*, a' hol az egész ellenséges armádiát recognoscirozván, vagy megkémletvén, azon helyen meg állapodott. — Ettől a' pillantattól fogva, a' Frantzia Armádának corpusai a' *Bautzeni* tábor hely ellen küldettek. (A' Fr. Armáda több corpusokra van felosztva; minden corpus 30, 40, sőt 50 ezer emberből álló, és minden corpusnak különös vezére van; minden corpus egynéhány osztály seregre osztatik fel, 's mindenik osztály különös vezértől kormányoztatik, az illy vezér ailvezérnek nevezetik, p. o. a' Moszkwai Hertzeg (*Marsal Ney*) a' 10-ik corpusnak vezére volt, és ő alatta szolgálnak, *Lauriston*, *Sebastiani* és *Reinier* Generálisok).

Folytatását a' jövő postanapon.

D. D. S.